GENERALINIO ADVOKATO
MACIEJ SZPUNAR IŠVADA,
pateikta 2015 m. liepos 16 d.[1]

Byla C-319/14

B&S Global Transit Center BV
prieš
Staatssecretaris van Financiën
(Hoge Raad der Nederlanden (Nyderlandai) pateiktas prašymas

priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Bendrijos muitinės kodeksas — Reglamentas (EEB) Nr. 2913/92 — 203 ir 204 straipsniai — Išorinio tranzito procedūra — Skolos muitinei atsiradimas — Paėmimas iš muitinės priežiūros — Įsipareigojimo nevykdymas — Išorinio tranzito procedūros neužbaigimas — Prekių, kurioms buvo įforminta procedūra, išvežimas už Europos Sąjungos muitų teritorijos“

1. Teisingumo Teismas jau daug kartų yra nagrinėjęs skolos muitinei atsiradimo dėl įsipareigojimų, kylančių dėl muitinės išorinio tranzito procedūros taikymo, nevykdymo, tačiau tokio atvejo, koks pateikiamas šioje byloje, dar nebuvo. Taigi Teisingumo Teismas turės galimybę geriau išaiškinti savo praktiką šiuo klausimu.

Teisinis pagrindas

2. Šios bylos teisinį pagrindą sudaro 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą[2], iš dalies pakeisto 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1791/2006 (toliau – Muitinės kodeksas), 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92 įgyvendinimo nuostatas[3], iš dalies pakeisto 2007 m. vasario 28 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 214/2007 (toliau – Įgyvendinimo reglamentas), nuostatos, kokios jos buvo taikytinos iki 2008 m. birželio 30 d.[4]

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 302, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307.

3 — OL L 253, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 6 t., p. 3.

4 — Ši redakcija buvo taikytina pagrindinėje byloje nagrinėjamoms faktinėms aplinkybėms. Kadangi dalis ginčijamų sprendimų buvo priimti po 2008 m. birželio 30 d., sprendime pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą siūloma, kad nacionaliniai teismai taip pat galėtų atsižvelgti į nuo šios datos galiojusią Įgyvendinimo reglamento redakciją. Bet kuriuo atveju šiai bylai svarbių šių redakcijų nuostatų skirtumai tėra redakcinio pobūdžio (taip pat žr. 5 išnašą).

3. Muitinės kodekso 37 straipsnyje, 91 straipsnio 1 dalies a punkte, 92 straipsnyje, 203 straipsnio 1 dalyje ir 204 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta:

„37 straipsnis

1. Į Bendrijos muitų teritoriją įvežtos prekėms nuo jų įvežimo momento yra muitinės prižiūrimos. Jų muitinį tikrinimą galima atlikti vadovaujantis galiojančiomis nuostatomis.

2. Jos lieka taip prižiūrimos tiek laiko, kiek, atitinkamais atvejais, reikia jų muitiniam statusui nustatyti, o ne Bendrijos prekių atveju, nepažeidžiant 82 straipsnio 1 dalies, – tol, kol pakeičiamas prekių muitinis statusas, jos įvežamos į laisvąją zoną, padedamos į laisvąjį sandėlį, reeksportuojamos ar sunaikinamos vadovaujantis 182 straipsniu.

<…>

91 straipsnis

1. Taikant išorinio tranzito procedūrą iš vienos Bendrijos muitų teritorijos vietos į kitą gali būti gabenamos:

a) ne Bendrijos prekės, kurios neapmokestinamos importo muitais bei kitais privalomaisiais mokėjimais ir kurioms netaikomos prekybos politikos priemonės;

<…>

92 straipsnis

1. Išorinio tranzito procedūra baigiama ir jos vykdytojo įsipareigojimai įvykdomi, kai prekės, kurioms buvo įforminta procedūra, ir atitinkami dokumentai pateikiami paskirties muitinės įstaigai, vadovaujantis atitinkamos procedūros nuostatomis.

2. Muitinė užbaigia procedūrą, kai, palyginusi išvykimo įstaigos turimus duomenis su paskirties muitinės įstaigos turimais duomenimis, gali patvirtinti, kad procedūra buvo atlikta tinkamai.

<…>

203 straipsnis

1. Importo skola muitinei atsiranda:

— neteisėtai paimant iš muitinės priežiūros importo muitais apmokestinamas prekes.

<…>

204 straipsnis

1. Importo skola muitinei atsiranda:

a) neįvykdžius bent vienos iš prievolių, susijusių su importo muitais apmokestinamų prekių laikinuoju saugojimu arba su joms įformintos muitinės procedūros taikymu, arba

<…>

203 straipsnyje nenurodytais atvejais, išskyrus, kai nustatyta, kad minėti pažeidimai neturi esminės įtakos tinkamam laikinojo prekių saugojimo arba atitinkamos muitinės procedūros taikymui.

<…>“

4. Įgyvendinimo reglamento 361 straipsnio 1 dalyje, 363 straipsnyje, 365 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, 859 straipsnio 6 punkte ir 860 straipsnyje nustatyta:

„361 straipsnis

1. Prekės ir tranzito deklaracijos 4 ir 5 egzemplioriai pateikiami paskirties punkte.

<…>

363 straipsnis

Paskirties valstybės narės muitinė tranzito deklaracijos 5 egzempliorių nedelsdama ir ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo minėtos procedūros pabaigos, grąžina išvykimo valstybės narės muitinei.

<…>

365 straipsnis

1. Jeigu tranzito deklaracijos 5 egzempliorius išvykimo valstybes narės muitinei negrąžinamas per du mėnesius nuo deklaracijos priėmimo datos, minėta muitinė informuoja vykdytoją, prašydama pateikti įrodymą, kad procedūra buvo užbaigta.

<…>

2. 1 dalyje nurodytu įrodymu muitinei pripažįstamas paskirties valstybės narės muitinės patvirtintas dokumentas, kuriame nurodomos prekės ir patvirtinama, kad jos pateiktos paskirties įstaigai arba, jei taikomas 406 straipsnis, įgaliotajam gavėjui.

3. Bendrijos tranzito procedūra taip pat laikoma užbaigta, jei vykdytojas muitinei pateikia dokumentą, išduotą trečiojoje šalyje, patvirtinantį, kad prekės pateiktos muitinės sankcionuotam veiksmui, arba prekes identifikuojančio tokio dokumento kopiją ar fotokopiją. Kopijų arba fotokopijų tikrumą turi patvirtinti dokumentų originalus patvirtinusi institucija, atitinkamų trečiųjų šalių institucijos arba vienos iš valstybių narių institucijos[5].

<…>

5 — Ši Įgyvendinimo reglamento 365 straipsnio redakcija buvo taikoma iki 2009 m. birželio 30 d. Tuo pačiu metu nuo 2008 m. liepos 1 d. buvo taikoma nauja, 2008 m. lapkričio 17 d. Komisijos reglamente Nr. 1192/2008, iš dalies keičiančiame Reglamentą Nr. 2454/93 (OL L 329, p. 1), numatyta jo 366 straipsnio redakcija, kurioje nustatyta:

„1. Vykdytojas, muitinei priimtinu būdu pateikdamas paskirties valstybės narės muitinės patvirtintą dokumentą, kuriuo identifikuojamos prekes ir kuriame nurodoma, kad jos buvo pateiktos paskirties įstaigai arba, jei taikomas 406 straipsnis, pristatytos įgaliotajam gavėjui, gali įrodyti, kad procedūra užbaigta iki deklaracijoje nurodyto termino.

2. Bendrijos tranzito procedūra taip pat laikoma užbaigta, jei vykdytojas muitinei priimtinu būdu pateikia vieną iš šių dokumentų:

a) trečiojoje šalyje išduotą dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad prekėms įforminamas muitinės sankcionuotas veiksmas;

b) trečiojoje šalyje išduotą ir šios šalies muitinės antspaudu patvirtintą dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad prekės laikomos išleistomis į laisvą apyvartą atitinkamoje trečiojoje šalyje.

3. Vietoje 2 dalyje minėtų dokumentų galima pateikti jų kopijas arba fotokopijas, kurių tikrumą turi patvirtinti dokumentų originalus patvirtinusi institucija, atitinkamų trečiųjų šalių institucijos arba vienos iš valstybių narių institucijos.“

Taikymo laikotarpiai persidengia galbūt dėl to, kad buvo padaryta klaida nustatant skirtingas pakeitimų, padarytų 2008 m. lapkričio 17 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1192/2008, įsigaliojimo datas.

859 straipsnis

„Toliau nurodyti pažeidimai laikomi neturinčiais esminės įtakos tinkamam laikinojo prekių saugojimo arba atitinkamos muitinės procedūros taikymui, kaip apibrėžta Kodekso 204 straipsnio 1 dalyje, jei:

— jie nėra susiję su bandymu neteisėtai paimti prekes iš muitinės priežiūros,

— jie nėra atsiradę dėl akivaizdaus atitinkamo asmens aplaidumo ir

— visi formalumai, būtini su prekėmis susijusiai situacijai sureguliuoti, vėliau atliekami:

<…>

6) Tais atvejais, kai prekės yra laikinai saugomos arba pateikiamos muitinės procedūrai įforminti, prekės išvežamos iš Bendrijos muitų teritorijos <...> neužbaigus reikalingų formalumų;

<…>

860 straipsnis

Muitinė, vadovaudamasi Kodekso 204 straipsnio 1 dalimi, laiko, kad atsirado skola muitinei, nebent asmuo, kuris galėjo būti skolininkas, įrodo, kad įvykdytos 859 straipsnyje nurodytos sąlygos.“

Faktinės aplinkybės, procesas ir prejudiciniai klausimai

5. Pagal Nyderlandų teisę įsteigta bendrovė *B&S Global Transit Center BV B&S* teikia logistikos paslaugas. 2006 m. liepos 2 d. ir 2007 m. gruodžio 18 d. ji pateikė deklaracijas, siekdama įforminti išorinio Bendrijos tranzito muitinės procedūras prekėms (maisto produktams). Šiose deklaracijose Murdeiką (Nyderlandai) nurodė kaip išvykimo muitinės įstaigą ir atitinkamai Brėmerhafeną (Vokietija), Antverpeną (Belgija) ir Brėmerhafeną – kaip paskirties įstaigas.

6. 2006 m. rugpjūčio 4 d., 2007 m. rugsėjo 26 d. ir 2008 m. sausio 24 d. išvykimo muitinė nurodė pagrindinės bylos ieškovei negavusi grąžinamos deklaracijos egzemplioriaus ir paprašė jos pateikti įrodymą, kad procedūra užbaigta. Atsiliepdama į prašymą pagrindinės bylos ieškovė pateikė prekybinius dokumentus – vežėjo parengtą konosamentą („bills of lading“), tačiau nepateikė jokio muitinės dokumento. Todėl muitinė pranešė paskirties įstaigoms apie paiešką pagal Įgyvendinimo reglamento 366 straipsnį. Šios įstaigos nurodė, kad nei prekės, nei lydimieji dokumentai joms nebuvo pateikti.

7. Kadangi pagrindinės bylos ieškovės pateikti dokumentai neįrodė, kad tranzito procedūra užbaigta, dėl to pagal Muitinės kodekso 203 straipsnį atsirado muitinės skola, Nyderlandų muitinė 2007 m. gegužės 24 d., liepos 1 d. ir 2008 m. lapkričio 4 d. išsiuntė ieškovei pagrindinėje byloje nurodymus sumokėti. Nagrinėjant skundą ieškovė pagrindinėje byloje pateikė aptariamų prekių gavimo patvirtinimus, išduotus jų gavėjų, t. y. Jungtinių Tautų Organizacijos (JTO) pajėgų Abidžane (Dramblio Kaulo Krantas), Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) pajėgų Kabule (Afganistanas) ir JTO pajėgų Port o Prense (Haitis). Muitinė, manydama, kad tokių dokumentų nepakanka, paliko galioti nurodymus sumokėti.

8. Ieškovei pagrindinėje byloje pareiškus ieškinį *Rechtbank te Haarlem*, šis panaikino muitinės sprendimus manydamas, kad pažeidimams, kuriais kaltinama ieškovė pagrindinėje byloje, taikomas Muitinės kodekso 204 straipsnis, aiškinamas kartu su Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnio 6 punktu, taigi dėl jų neatsiranda skola muitinei. *Gerechtshof te Amsterdam* šį sprendimą panaikinus apeliacine tvarka, ieškovė pagrindinėje byloje pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

9. Šiomis aplinkybėmis *Hoge Raad der Nederlanden* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Muitinės kodekso 203 ir 204 straipsnius, nagrinėjamus kartu su Įgyvendinimo reglamento 859 straipsniu (pirmiausia 6 punktu), reikia aiškinti taip, kad tais atvejais, kai tranzito procedūra nebuvo užbaigta, tačiau buvo pateikti dokumentai, patvirtinantys, jog prekės išvežtos iš Europos Sąjungos muitų teritorijos, ši neužbaigta procedūra lemia ne importo skolos muitinei atsiradimą dėl to, kad prekės buvo paimtos iš muitinės priežiūros, kaip tai suprantama pagal Muitinės kodekso 203 straipsnį, o iš principo importo skolos muitinei atsiradimą pagal šio kodekso 204 straipsnį?

2. Ar Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnio 6 punktą reikia aiškinti taip, kad ši nuostata susijusi tik su (vienu iš) įsipareigojimų neįvykdymu (re)eksportuojant prekes, kaip aprašyta Muitinės kodekso 182 ir 183 straipsniuose? Ar frazė „neužbaigus reikalingų [muitinės] formalumų“ turi būti aiškinama taip, kad „reikalingi [muitinės] formalumai“ apima formalumus, kuriuos reikia atlikti prieš (re)eksportuojant prekes, siekiant užbaigti muitinės procedūrą, pagal kurią prekės buvo įformintos?

3. Jei į pastarąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnio įvadinę dalį ir trečią įtrauką reikia aiškinti taip, kad neįvykdžius antrajame klausime nurodytų formalumų nedraudžiama tvirtinti, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamasis, t. y. kai dokumentais įrodoma, jog prekės Sąjungos teritorijoje vykdomo tranzito pabaigoje buvo išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos, sąlyga, kad „[atliekami] visi formalumai, būtini su prekėmis susijusiai situacijai sureguliuoti“, gali būti laikoma įvykdyta?“

10. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kanceliarijoje gautas 2014 m. liepos 3 d. Rašytines pastabas pateikė ieškovė pagrindinėje byloje, Italijos ir Nyderlandų vyriausybės bei Europos Komisija. 2015 m. gegužės 20 d. vykusiame Teismo posėdyje dalyvavo ieškovė pagrindinėje byloje, Nyderlandų vyriausybės ir Komisijos atstovai.

Analizė

11. Į prejudicinius klausimus reikia atsakyti laikantis jų eiliškumo. Iškart reikia pažymėti, kad, atsižvelgdamas į Teisingumo Teismui mano siūlomą atsakymą į pirmąjį prejudicinį klausimą, antrąjį ir trečiąjį klausimus analizuosiu tik subsidiariai.

Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

12. Pačiame Muitinės kodekso 204 straipsnio 1 dalies tekste nurodyta, kad ji taikoma šio kodekso „203 straipsnyje nenurodytais atvejais“. Taigi pirmiausia reikia atsakyti į klausimą, ar taikytinas Muitinės kodekso 203 straipsnis, vėliau – išnagrinėti jo 204 straipsnio taikymo klausimą [6].

6 — Šiuo klausimu visų pirma žr. sprendimus *Hamann International* (C-337/01, EU:C:2004:90, 28–30 punktai) ir *X* (C-480/12, EU:C:2014:329, 31–33 punktai).

13. Taigi pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar Muitinės kodekso 203 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad prekių, kurioms pritaikyta išorinio Bendrijos tranzito procedūra, išvežimas iš Sąjungos muitų teritorijos jų nepateikus šio tranzito paskirties muitinės įstaigai ir minėtos procedūros vykdytojui negalint pateikti Įgyvendinimo reglamento 365 straipsnio 3 dalyje nurodytos trečiosios šalies išduotų muitinės dokumentų, lemia skolos muitinei atsiradimą pagal minėtą 203 straipsnį dėl to, kad jos buvo paimtos iš muitinės priežiūros.

Pirminės pastabos

14. Pirmiausia reikia pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas daro prielaidą, kad pagrindinėje byloje tranzito procedūra dar nėra užbaigta, nes, pirma, yra nustatyta, kad prekės nebuvo pateiktos įvairioms paskirties muitinės įstaigoms, ir, antra, ieškovės pagrindinėje byloje pateikti dokumentai, visų pirma prekių gavėjų, t. y. JTO ir NATO ginkluotųjų pajėgų išduoti prekių gavimą patvirtinantys dokumentai, negali būti laikomi atitinkančiais Įgyvendinimo reglamento 365 straipsnio 3 dalies sąlygas.

15. Toks teiginys neatrodo teisingas, ypač dėl minėtų gavimo patvirtinimo dokumentų kvalifikavimo. Iš tiesų Įgyvendinimo reglamento 365 straipsnio 3 dalimi sušvelninama muitinės tranzito procedūra, o tai leidžia manyti, kad, nesant įrodymų iš valstybių narių, procedūra yra užbaigta, jeigu pateikti dokumentai, patvirtinantys prekių išvežimą iš Sąjungos muitų teritorijos. Vis dėlto prekių pristatymą į trečiąją šalį turi patvirtinti šios valstybės muitinė. Taip trečiosios valstybės muitinės vykdoma priežiūra tam tikra prasme pakeičia valstybių narių muitinių vykdomą priežiūrą.

16. Šiuo klausimu Įgyvendinimo reglamento 365 straipsnio 3 dalyje nustatytas formalus reikalavimas: jokie kiti, o tik trečiosios šalies muitinės išduoti dokumentai leidžia manyti, kad tranzito procedūra užbaigta. Naujoje šios nuostatos redakcijoje, pateiktoje naujoje Įgyvendinimo reglamento 366 straipsnio 2 dalyje[7], ši taisyklė nėra pakeista, nes vis dar reikalaujama, kad dokumentą, kuriuo įrodoma užbaigta tranzito procedūra, išduotų trečiosios šalies muitinė. Šį griežtą aiškinimą patvirtina Komisijos „Tranzito vadovas“[8], pagal kurį: „Toks alternatyvus įrodymas gali būti tik trečiojoje šalyje išduoti muitinės dokumentai arba patvirtinti duomenys (pvz., muitinės deklaracija, įforminant prekėms muitinės procedūrą), kuriais remiantis išvykimo šalies kompetentingos institucijos gali nustatyti, kad minėtas alternatyvusis įrodymas iš tikrųjų taikomas atitinkamoms prekėms ir kad dėl to jos iš tikrųjų buvo išvežtos iš susitariančiųjų šalių (Bendrijos) teritorijos“[9]. Taip parodomas tam tikras pasitikėjimas užsienio muitinės įstaigomis, kurios gali patikrinti ir tinkamai patvirtinti prekių tapatumą, patvirtinti, kad jos nesugadintos (įskaitant pakuotes ir plombas) ir atitinka valstybių narių muitinės dokumentus.

17. Panašu, kad savo rašytinėse pastabose ieškovė pagrindinėje byloje tvirtina, kad nagrinėjamų prekių įvežimą į paskirties šalies teritoriją be muitinės patikrinimo leido jų muitinės darbo trūkumai, todėl tarptautinių pajėgų, siuntų gavėjų, išduoti dokumentai turėtų būti laikomi tokiais pat ar netgi labiau patikimais nei muitinės dokumentai. Vis dėlto, net jeigu taip būtų, Įgyvendinimo reglamento 365 straipsnio 3 dalis neleidžia prekių siuntos gavėjo išduotų dokumentų laikyti tranzito procedūros užbaigimo įrodymu, tapačiu trečiųjų šalių muitinės dokumentams, net jeigu šis gavėjas yra oficialus subjektas, kaip antai tarptautinės ginkluotosios pajėgos[10]. Šių pajėgų paprastai turimos privilegijos ir imunitetai taip pat negalėtų paneigti šio teiginio, nes muitinės privilegija leidžia taikyti bemuitį režimą importuoti prekes, tačiau ne be muitinės žinios.

7 — Žr. 5 išnašą.

8 — Dokumentą TAXUD/801/2004 galima rasti Komisijos internetiniame tinklalapyje visomis oficialiosiomis kalbomis. Šiuo vadovu siekiama užtikrinti vienodą muitinės taisyklių taikymą visoje Europos Sąjungoje.

9 — Tranzito vadovo 3.4.2.2 punkto antra pastraipa (p. 282).

10 — Kitaip galėtų būti tik tuo atveju, jeigu šių pajėgų tikslas būtų pakeisti paskirties valstybės muitinės įstaigas. Vis dėlto tokiu atveju jos elgtųsi kaip muitinės įstaigos, o ne kaip prekių gavėjos.

18. Taip pat reikia atmesti ieškovės pagrindinėje byloje argumentą, pateiktą per teismo posėdį, kad aptariamos prekės tikrai buvo pateiktos paskirties įstaigoms, kurios jų neužregistravo arba neišdavė reikalaujamų dokumentų. Iš tiesų ieškovė pagrindinėje byloje yra logistikos bendrovė, iš kurios galima reikalauti elgtis dar rūpestingiau. Todėl ji turėjo užtikrinti, kad visos būtinos procedūros, kurios jai puikiai žinomos, būtų atliktos. Bet kuriuo atveju, pagrindinę bylą nagrinėjančių nacionalinių teismų nuomone, yra įrodyta, kad prekės nebuvo pateiktos paskirties įstaigoms.

19. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagrįstai mano, kad ieškovės pagrindinėje byloje pateiktų dokumentų nepakanka, kad būtų įrodyta, jog tranzito procedūra yra užbaigta [11].

Muitinės kodekso 203 straipsnio aiškinimas

20. Dabar reikia kelti klausimą, ar prekių, kurioms įforminta tranzito procedūra, išvežimas iš Sąjungos muitų teritorijos pagrindinėje byloje nurodytomis sąlygomis yra paėmimas iš muitinės priežiūros pagal Muitinės kodekso 203 straipsnį.

21. Muitinės kodekse nėra apibrėžta sąvoka „paėmimas iš muitinės priežiūros“. Tačiau jo 4 straipsnio 13 punkte pateikiama sąvokos „Muitinės [įstaigų] priežiūra“ apibrėžtis, kuri turėtų būti suprantama kaip „priemonės, kurias paprastai taiko ši institucija, siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi muitinės veiklos taisyklių ir, atitinkamais atvejais, kitų nuostatų, taikomų prekėms, kurios yra muitinės prižiūrimos“. Mano manymu, ši sąvoka, kuri Įgyvendinimo reglamente panaudota tik kelis kartus, turi būti laikoma tapačia sąvokai „Muitinės priežiūra“.

22. Taigi Teisingumo Teismas turės konkrečiai apibrėžti sąvoką „paėmimas iš muitinės priežiūros“. Pagal įtvirtintą praktiką šią sąvoką reikėtų suprasti kaip apimančią bet kokį veiksmą ar neveikimą, kuris sutrukdo, nors tik trumpam, kompetentingai muitinės įstaigai prieiti prie prekės, esančios muitinės priežiūroje, ir atlikti tikrinimus, numatytus pagal Muitinės kodekso 37 straipsnio 1 dalį [12]. Taigi reikia įvertinti, ar ši apibrėžtis taikoma pagrindinės bylos aplinkybėms.

23. Nors tiesa, kad savo Sprendime *Honeywell Aerospace* [13] Teisingumo Teismas, atrodo, nusprendė, kad yra aišku, jog prekių, kurioms taikoma tranzito procedūra, nepateikimas paskirties įstaigai lemia skolos muitinei atsiradimą pagal Muitinės kodekso 203 straipsnį [14], vis dėlto ši byla buvo susijusi su dingusiomis prekėmis, kurių likimas liko neaiškus. Manau, kad svarbu įvertinti, ar ta pati išvada taikytina dėl prekių, kurios, matyt, buvo išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos, labiau išplėtoti argumentus šiuo klausimu ir išnagrinėti, ar naujausioje Teismo praktikoje yra kas nors nauja.

24. Pagal Muitinės kodekso 37 straipsnio 1 dalį „Į [Sąjungos] muitų teritoriją įvežtos prekės yra <...> muitinės prižiūrimos [ir] <...> [j]ų muitinį tikrinimą galima atlikti <...>“. Pagal Muitinės kodekso 4 straipsnio 14 punkte esančią apibrėžtį šiais tikrinimais siekiama „užtikrinti, kad būtų teisingai taikomos muitinės veiklos taisyklės ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys [muitinės prižiūrimų] prekių <...> įvežimo, išvežimo, tranzito, perkėlimo ir galutinio vartojimo tvarką <...>“. Šia nuostata siekiama to paties tikslo, kuris taip pat nurodytas šios išvados 21 punkte paminėtoje apibrėžtyje „Muitinės [įstaigų] priežiūra“ – užtikrinti, kad būtų teisingai taikomos muitinės veiklos taisyklės. Todėl, nors minėti tikrinimai gali būti atlikti bet kada, vis dėlto tam, kad muitinės veiklos taisyklės būtų taikomos teisingai, muitinės priežiūra muitinio patikrinimo forma iš principo turi būti vykdoma tam tikrais „kertiniais“ momentais.

11 — Komisija, kuriai per teismo posėdį šia tema buvo pateiktas klausimas, taip pat patvirtino mananti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama tranzito procedūra nebuvo užbaigta.

12 — Visų pirma žr. sprendimus *D. Wandel* (C-66/99, EU:C:2001:69, 47 punktas) ir *X* (C-480/12, EU:C:2014:329, 34 punktas).

13 — C-300/03, EU:C:2005:43.

14 — Žr. sprendimo 20 punktą.

25. Prekių, kurioms pritaikyta išorinio tranzito procedūra, atveju šie kertiniai momentai pirmiausia turėtų būti procedūros pradžia ir pabaiga. Šiais dviem momentais patikrindama prekes ir jas lydinčius dokumentus bei palygindama duomenis muitinė įsitikina, kad procedūra taikyta ir buvo užbaigta pagal taisykles, t. y. kad muitinės veiklos taisyklės buvo pritaikytos teisingai. Tranzito procedūros atveju šie patikrinimai atliekami išvykimo ir paskirties įstaigose. Jeigu prekės nepateikiamos paskirties įstaigai ir vykdytojas nepateikia kitų procedūros užbaigimo įrodymų, pavyzdžiui, tokių, kokie numatyti Įgyvendinimo reglamento 365 straipsnio 3 dalyje, muitinio tikrinimo, vadinasi, ir muitinės priežiūros, tikslas nepasiektas.

26. Taigi prekių nepateikimas paskirties įstaigai neleidžia muitinei atlikti tikrinimo tuo metu, kai tai yra labai svarbu tranzito procedūrai, vadinasi, tai reiškia paėmimą iš muitinės priežiūros.

27. Tai, kad prekės galimai[15] atsidūrė už Sąjungos muitų teritorijos ribų, yra nesvarbu, nes *muitinės* priežiūra (beje, taip pat vadinama „muitinės [įstaigų] priežiūra“) prasminga tik tuo atveju, jeigu būtent *muitinė* įsitikina, kur nukeliavo jos prižiūrimos prekės. Prieštarautume sau, jeigu tvirtintume, kad prekės nebuvo paimtos iš muitinės priežiūros, nes be jokių atliktų muitinės tikrinimų prekių vežėjas arba gavėjas patvirtina, kad jos buvo išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos.

28. Todėl negaliu pritarti Komisijos nuomonei, pateiktai jos rašytinėse pastabose, kad pagrindinėje byloje prekės nebuvo paimtos iš muitinės priežiūros, nes nebuvo užkirstas kelias muitinei atlikti galimus tikrinimus, kol aptariamos prekės buvo Sąjungos muitų teritorijoje. Svarbu ne tai, kad yra teorinė galimybė bet kuriuo metu atlikti tikrinimą, bet tai, kad negalima to padaryti tada, kai tai būtina siekiant užtikrinti, kad muitinės veiklos taisyklės būtų teisingai taikomos, t. y. užbaigiant procedūrą. Todėl, priešingai, nei per Teismo posėdį tvirtino Komisija, kai taikoma tranzito procedūra, procedūros neužbaigimas pagal taisykles dėl to, kad prekės nebuvo pateiktos paskirties įstaigai, prilygsta šių prekių paėmimui iš muitinės priežiūros.

29. Manau, kad Sprendimas *X*[16] nepaneigia šio aiškinimo. Šis sprendimas susijęs su situacija, kuri labai skiriasi nuo nagrinėjamosios pagrindinėje byloje: ten prekė, kuriai taikyta tranzito procedūra, buvo pateikta paskirties įstaigai, tačiau labai pavėluotai ir tas vėlavimas nebuvo pagrįstas. Šiame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokiomis aplinkybėmis nesugadintas prekes grąžinus į muitinės priežiūrą, taip pašalinant patekimo į Sąjungos rinką, kol neatlikti muitinės formalumai, riziką, skola muitinei pagal Muitinės kodekso 203 straipsnį neatsiranda[17].

30. Tačiau iš Sprendimo *X* negalima kildinti bendros taisyklės, kad Muitinės kodekso 203 straipsniui taikyti visada reikia, kad nagrinėjamos prekės iš tiesų patektų į rinką. Tai įrodo Sprendimas *SEK Zollagentur*[18], priimtas vos mėnesiu vėliau nei Sprendimas *X*, kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad skola muitinei atsirado tiesiog dėl prekių atskyrimo nuo jas lydinčių muitinės dokumentų, tų prekių net neišvežus iš sandėlio, kuriame jos buvo saugomos, ir nekilus net mažiausiai jų patekimo į rinką rizikai.

31. Kalbant apie klausimą, ar tai, kad prekės galimai yra išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos, nepašalintų grėsmės, kaip tai padaro jų sugrąžinimas į muitinės priežiūrą, kad jos pateks į rinką, taip išvengiant Muitinės kodekso 203 straipsnio taikymo, reikia pabrėžti, kad panašiai teigė generalinis advokatas A. Tizzano savo išvadoje byloje *Hamann International*[19]. Tačiau Teisingumo Teismas savo

15 — Pagrindinėje byloje *Rechtbank te Haarlem* nusprendė, kad ši aplinkybė įrodyta, ir aš visiškai neketinu to ginčyti.

16 — C-480/12, EU:C:2014:329.

17 — Žr. Sprendimą *X* (C-480/12, EU:C:2014:329, 37 punktas).

18 — C-75/13, EU:C:2014:1759.

19 — Žr. generalinio advokato A. Tizzano išvadą byloje *Hamann International* (C-337/01, EU:C:2003:344, 48–62 punktai).

sprendime [20] nepritarė jo pasiūlymui, nors šioje byloje muitinė galėjo formaliai įsitikinti, kad prekės tikrai buvo išvežtos iš Sąjungos teritorijos [21]. Todėl manau, kad jis sulauktų dar mažiau palaikymo pagrindinės bylos aplinkybėmis, kai prekių išvežimas iš minėtos teritorijos, kalbant apie muitinės priežiūrą, yra užfiksuotas tik neoficialiai.

32. Galiausiai manęs neįtikina Komisijos per posėdį išsakytas teiginys, kad jeigu būtų aiškinama priešingai, nebūtų grėsmės, kad vežėjai reguliariai nepateiktų paskirties įstaigai prekių, skirtų reeksportui, nes jiems būtų visada lengviau atlikti procedūras nei teismuose įrodinėti, kad prekės buvo išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos.

33. Pirma, šiame teiginyje neatsižvelgiama į Muitinės kodekso 204 straipsnio aiškinimą. Nors Teisingumo Teismas nenurodo, kad kalbama apie paėmimą iš muitinės priežiūros, tai nepanaikina galimybės nustatyti skolos muitinei atsiradimo pagal minėtą 204 straipsnį [22].

34. Antra, net jeigu Komisijos argumentą vertintume *in abstracto*, nemanau, kad jis pagrįstas. Iš tiesų, jeigu šioje byloje Teisingumo Teismas nuspręstų, kad paėmimo iš muitinės priežiūros nėra, šis aiškinimas būtų privalomas ne tik valstybių narių nacionaliniams teismams, bet ir muitinėms, kurios iš tikrųjų būtų priverstos priimti įvairius suinteresuotųjų asmenų pateiktus prekių išvežimo įrodymus. Taigi bet kuriuo atveju, bent jau atsižvelgiant į reeksportuoti skirtas prekes, tranzito procedūra prarastų visą savo prasmę.

35. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, siūlau į pirmąjį prejudicinį klausimą atsakyti, kad Muitinės kodekso 203 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal šį straipsnį prekių, kurioms pritaikyta išorinio Bendrijos tranzito procedūra, išvežimas iš Sąjungos muitų teritorijos nepateikus jų šio tranzito paskirties muitinės įstaigai ir minėtos procedūros vykdytojui negalint pateikti Įgyvendinimo reglamento 365 straipsnio 3 dalyje nurodytos trečiosios šalies išduotų muitinės dokumentų lemia skolos muitinei atsiradimą pagal minėtą 203 straipsnį dėl to, kad jos buvo paimtos iš muitinės priežiūros.

Dėl antrojo ir trečiojo prejudicinių klausimų

36. Taip pat išnagrinėsiu antrąjį klausimą, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų nepritarti mano siūlomam atsakymui į pirmąjį prejudicinį klausimą. Atsakymas į trečiąjį klausimą labai susijęs su atsakymu į antrąjį klausimą. Taigi šį klausimą apžvelgsiu trumpai, siekdamas išsamumo.

Dėl antrojo klausimo

37. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnio 6 punktą, aiškinamą su Muitinės kodekso 204 straipsniu, reikėtų aiškinti taip, kad jis yra taikomas prekėms, kurioms taikoma išorinio Bendrijos tranzito procedūra ir kurios buvo išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos neužbaigus tos procedūros.

38. Primintina, kad pagal Muitinės kodekso 204 straipsnį vieno iš įsipareigojimų, kylančių dėl muitinės procedūros, kuri buvo pritaikyta nagrinėjamoms prekėms, vykdymo, nevykdymas paprastai lemia skolos muitinei, susijusios su šiomis prekėmis, atsiradimą. Taip nebūtų tik tuo atveju, jeigu būtų „nustatyta, kad minėti pažeidimai neturi esminės įtakos tinkamam <...> atitinkamos muitinės procedūros taikymui“. Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnyje ši nuostata patikslinama, pateikiant baigtinį esminės įtakos įvairių procedūrų taikymui neturinčių pažeidimų sąrašą.

20 — Žr. Sprendimą *Hamann International* (C-337/01, EU:C:2004:90, 31 ir 32 punktai).

21 — Byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Hamann International* (C-337/01, EU:C:2004:90), prekės buvo išvežtos iš Sąjungos teritorijos laikantis visų eksporto srityje taikomų taisyklių. Nustatytas prekių paėmimas iš muitinės priežiūros buvo anksčiau, t. y. jas vežant link sienos.

22 — Žr. mano siūlomą atsakymą į antrąjį prejudicinį klausimą.

39. Todėl Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnį reikėtų aiškinti atsižvelgiant į Muitinės kodekso 204 straipsnį. Tiesa, kad kategoriškas minėto 859 straipsnio tekstas – „[t]oliau nurodyti pažeidimai laikomi neturinčiais esminės įtakos <...>“ – iš pirmo žvilgsnio gali klaidinti. Vis dėlto manau, kad akivaizdu, jog Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnyje negalėtų būti nustatyta Muitinės kodekso 204 straipsniui, kurį jis įgyvendina, prieštaraujanti ar jį pakeičianti nuostata[23]. Todėl atsižvelgiant į tai, kad Muitinės kodekso 204 straipsnyje aptariami esminės įtakos muitinės procedūros taikymui neturintys pažeidimai, Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnis negalėtų būti aiškinamas kaip apimantis pažeidimus, kurie turi tokią įtaką.

40. Kaip paaiškinau šios išvados 14–19 punktuose, toks pažeidimas, kaip nagrinėjamasis šioje byloje, neabejotinai turi įtakos teisingam tranzito procedūros taikymui, nes jis neleidžia tinkamai užbaigti procedūros. Taigi šiam pažeidimui negali būti taikomas Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnio 6 punktas nepažeidžiant Muitinės kodekso 204 straipsnio.

41. Tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas nepritartų mano siūlomam atsakymui į pirmąjį prejudicinį klausimą, į antrąjį klausimą siūlyčiau atsakyti, kad Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnio 6 punktą, aiškinamą su Muitinės kodekso 204 straipsniu, reikėtų aiškinti taip, kad jis netaikomas prekėms, kurioms taikoma išorinio Bendrijos tranzito procedūra ir kurios buvo išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos neužbaigus tos procedūros.

Dėl trečiojo klausimo

42. Savo trečiuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori iš esmės sužinoti, ar Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnio trečią įtrauką reikėtų aiškinti taip, kad joje nustatyta sąlyga yra įvykdyta, kai prekės, kurioms taikoma Bendrijos išorės tranzito procedūra, buvo išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos neužbaigus tos procedūros.

43. Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnyje pateikiamas ne tik pažeidimų su kiekvienam jų nustatytomis konkrečiomis sąlygomis, kuriems taikoma ši nuostata, sąrašas; jo įžanginio sakinio trijose įtraukose nurodomos bendros reglamento taikymo sąlygos. Dvi iš jų susijusios su pažeidimo motyvais, jeigu taip galima teigti. Reikia atsakyti į klausimą, ar pažeidimas nėra laikomas bandymu prekes paimti iš muitinės priežiūros, ir ar jis padarytas ne dėl akivaizdaus suinteresuotojo asmens aplaidumo. Nustačius vieną iš šių atvejų, o šį klausimą turi išnagrinėti nacionaliniai teismai, pažeidimui negali būti taikoma Muitinės kodekso 204 straipsnyje numatyta išimtis.

44. Pagal Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnio trečioje įtraukoje nustatytą sąlygą šis straipsnis taikomas tik tuo atveju, jeigu „visi formalumai, būtini su prekėmis susijusiai situacijai sureguliuoti, vėliau atliekami“. Kadangi šiuo atveju keliamas klausimas, ar pažeidimą reikėtų laikyti neturinčiu esminės įtakos atitinkamos procedūros taikymui, šios procedūros požiūriu galima kalbėti tik apie situacijos sureguliavimą.

45. Tačiau pažeidimo, kuris trukdo užbaigti procedūrą, atveju ši sąlyga neįvykdyta. Ši situacija bus sureguliuota, tačiau tai bus padaryta nustačius skolą muitinei ir ją išieškojus (arba galimai atsisakius ją išieškoti arba sugrąžinti pagal Muitinės kodekso 239 straipsnį), ir tai nebus sureguliavimas pagal Įgyvendinimo reglamento 859 straipsnio trečią įtrauką.

46. Todėl, atsižvelgiant į mano siūlomą atsakymą į antrąjį prejudicinį klausimą, į trečiąjį klausimą galima atsakyti tik neigiamai.

23 — Šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimą *Söhl & Söhlke* (C-48/98, EU:C:1999:548, 36 ir 38 punktai).

Išvada

47. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Hoge Raad der Nederlanden* pateiktus prejudicinius klausimus:

1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, iš *dalies* pakeisto 2006 m. lapkričio 20 d. *Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1791/2006*, 203 straipsnį reikėtų aiškinti taip, kad prekių, kurioms pritaikyta išorinio Bendrijos tranzito procedūra, išvežimas iš Sąjungos muitų teritorijos jų nepateikus šio tranzito paskirties muitinės įstaigai ir minėtos procedūros vykdytojui negalint pateikti 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Reglamento (EEB) Nr. 2913/92 įgyvendinimo nuostatas, iš dalies pakeisto 2007 m. vasario 28 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 214/2007, 365 straipsnio 3 dalyje nurodytų trečiosios šalies išduotų muitinės dokumentų lemia skolos muitinei atsiradimą dėl to, kad jos buvo paimtos iš muitinės priežiūros.